อารัมภบท



﴿ بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ ﴾

اَلْحَمْدُ للهِ الْقَائِلِ فِيْ كِتَابِهِ ((ٱلۡحَقُّ مِن رَّبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡمُمۡتَرِينَ))، وَالصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ عَلَى نَبِيِّهِ الْقَائِلِ ((أَحَبُّ الدِّينِ إِلَى اللَّهِ الْحَنِيفِيَّةُ السَّمْحَةُ))، وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ تَبِعَ هَدْيَهُ وَوَالاَهُ

أَمَّا بَعْدُ

เอกสารฉบับนี้ ข้าพเจ้าเรียบเรียงมันออกมาภายใต้สภาพเงื่อนไขที่เกิดความจำเป็นต้องขจัดข้อสงสัยและคำกล่าวหาประการต่าง ๆ ที่คู่ขัดแย้งของข้าฯ ได้ปั้นแต่งหรือมโนเท็จกันไปเองโดยปราศจากหลักฐาน กล่าวคือ ตลอดเวลาร่วม 10 ปีกว่าที่ข้าฯ ได้ทำหน้าที่เผยแผ่ความรู้ศาสนาและแนวทางอัซซะลัฟเท่าที่มีความสามารถนั้น คนส่วนใหญ่ที่มีความเห็นทางศาสนาขัดแย้งกับข้าฯ มักอาศัยวิธี “สกปรก” ในการบ่ายเบี่ยงผู้คนออกไปจากการเข้าถึงสัจธรรม และหนึ่งในแผนการสกปรกนี้ที่ข้าฯ ได้ยินได้เห็นมาตลอดร่วม 10 กว่าปีที่ผ่านมาคือ ความสงสัยและข้อกล่าวหาว่า “*ข้าพเจ้าไม่มีครูที่สอนความรู้ให้และไม่ผ่านการเรียนรู้วิชาการใด ๆ อย่างเป็นขั้นตอนรอบด้าน เลยเป็นเหตุให้สิ่งที่ข้าพเจ้าสอนออกสู่สังคม* ***ล้วนมีแต่ความผิดพลาดเสียเป็นส่วนใหญ่***”

ข้อกล่าวหาข้างต้นนี้ ดำเนินมาอย่างยาวนานไม่หยุดหย่อนและไม่มีทีท่าว่าจะจบสิ้นลงไป แม้วันนี้ผู้คนจำนวนมากไม่ให้ความสนใจต่อข้อกล่าวหาเลื่อนลอยประการนี้แล้วก็ตาม ทว่ายังคงมีมนุษย์บางจำพวกที่พร้อมจะหยิบยกข้อกล่าวหาเลื่อนลอยนี้ขึ้นมาทำลายข้าฯ และสร้างความสงสัยให้แก่พี่น้องมุสลิมบางส่วน แม้ว่าทุกครั้งที่เกิดประเด็นพิพาททางวิชาการระหว่างข้าฯ กับคู่ขัดแย้ง ข้าฯ ได้พยายามอย่างมากในการเรียกร้องให้พวกเขาพิจารณาไปที่เนื้อหาและโต้แย้งข้าฯ กลับมาด้วยเนื้อหาทางวิชาการที่ตรงประเด็น ทว่าส่วนมากของคู่ขัดแย้งเหล่านี้ มักไม่สนใจความถูกต้องทางวิชาการ พวกเขาทำได้เพียงแค่สร้างข่าวเท็จว่าข้าฯ ไม่มีความรู้, ไม่มีสายรายงาน (อิซนาด), ไม่มีครูผู้สอนวิชาความรู้ให้, ไม่มีความรอบคอบ จากนั้นก็ละเลยการโต้แย้งทางวิชาการกลับมา ดังที่ผู้มีหัวใจยำเกรงต่ออัลลอฮฺ ﷻ ทั้งหลายย่อมเห็นมันอยู่ตลอดในห้วงเวลาที่ผ่านมา

เมื่อข้าฯ นั่งทบทวนถึงพฤติกรรมของคู่ขัดแย้งของข้าฯ ตลอดหลายปีที่ผ่านมานี้ ข้าฯ พอจะไล่เรียงพฤติกรรมของพวกเขาได้ดังต่อไปนี้

1) สร้างภาพว่า “ตนเองรู้เยอะและเรียนมาเยอะ” ออกสู่สายตาคนในสังคม จากนั้นก็กล่าวหาข้าฯ ว่า ไม่เคยเรียนในสิ่งที่ข้าฯ กำลังขัดแย้งกับพวกเขา และมักจบลงด้วยการไล่ข้าฯ ให้ไปเรียนมาใหม่ให้เยอะ โดยในกลุ่มคนพวกนี้ มีพฤติกรรมที่สามารถประมวลได้ดังต่อไปนี้

(1.1) บุคคลประเภทที่สร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ตนเองด้วยการบอกเล่าสังคมว่าตนเองเป็นลูกศิษย์ของผู้รู้ท่านใดในโลกอาหรับพร้อมกับไล่สายรายงานตำราที่ตนเองได้รับอนุญาตให้สืบทอดรายงานต่อ (อัลอิญาซะฮฺ) จากผู้รู้ท่านนั้นออกสู่สาธารณะชน บุคคลประเภทนี้กระทำสิ่งนี้พร้อมกับที่ได้ดูถูกข้าฯ ว่าไม่มีสายรายงาน เพราะไม่มีผู้รู้ท่านใดไว้ใจในความรู้พอที่จะอนุญาตให้ข้าฯ รายงานฮะดีษและตำราต่าง ๆ ต่อไปได้

(1.2) บุคคลจำพวกไล่สาธยายประวัติการศึกษาของตนเองในต่างประเทศ บางคนก็ถึงขนาดเคยนำกระดาษข้อสอบที่ตนเองเคยทำไว้ในสมัยเรียนต่างประเทศมาลงสาธารณะให้สังคมดูเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ หรือบางคนก็ไล่สาธยายถึงการเรียนอันแสนหนักหน่วงและลุ่มลึกที่ตนเองฝ่าฟันกันมาจากการเรียนในสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ ทั้งหมดของพวกเขาทำไปเพื่อบอกสังคมให้รู้ว่าพวกเขาแตกฉานและเรียนรู้มาเยอะเพียงใด ส่วนข้าฯ เป็นเพียงผู้ที่ไม่ได้เรียนและไม่มีผู้รู้คอยสอนวิชาการให้เหมือนกับที่พวกเขาได้รับมา แม้ว่าในหมู่พวกเขาทั้งหมดที่ข้าฯ ขัดแย้งไปนั้น **ล้วนแล้วแต่มีความสะเพร่า, อ่อนด้อยในทางวิชาการและดำน้ำทางวิชาการในหลายจุด** จนกระทั่งความผิดพลาดบางอย่างก็เป็นเรื่องน่าขนลุกขนพองแก่สายตาของผู้รู้ในต่างประเทศที่ข้าฯ ได้มีโอกาสเล่าให้พวกเขาฟัง และแม้ว่าข้าฯ ได้ชำแหละให้เห็นถึงความมั่วนิ่มเหล่านี้อย่างเป็น “เชิงประจักษ์” ทั้งในบทความและซีรีส์ตอบโต้ที่ข้าฯ ได้ทำไว้อย่างยืดยาว

มากมายแล้ว พวกเขาก็ยังไม่ได้โต้แย้งข้าฯ ใด ๆ กลับมา นอกจากการฉายความเท็จในเครื่องเล่นตัวเก่า ผ่านบทละครสกปรกที่เริ่มต้นโครงเรื่องด้วยการเกริ่นนำว่า ตัวเขาคือพระเอกผู้ผ่านการร่ำเรียนศาสตร์แห่งปฐพีทั้งมวล และกำลังจะออกมาปราบปรามวายร้ายของสังคมมุสลิมที่ชื่อ อามีน ลอนา "หัวหน้าแก๊งซะละผีมัดเคาะลีย์ปฏิกูลเมืองไทย" อันเป็นการสำรอกวาจาของพวกเขาออกมาอยู่เรื่อยไปในทุกครั้งที่พวกเขาประสบกับภาวะ "กินความจริงเกินขนาด" (fact overdose) ในคราวเดียวมากเกินไป

(1.3) เป็นบุคคลที่ง่อยเปลี้ยที่สุดในทางวิชาการ คือพวกที่ทำได้เพียงแค่ไปนั่งถ่ายรูปกับผู้รู้ที่ตัวเองชอบ หรือ ไล่สาธยายให้ฟังถึงหลักสูตรที่ตัวเองเรียนมา มากไปกว่านั้น ยังมีจำพวกประเภทโง่เขลาเยี่ยงลาบ้านไร้ปัญญาแบกคัมภีร์ นั่นคือ พวกอับจนที่ยกข้าฯ ไปเทียบกับผู้รู้ต่างประเทศว่า ใครน่าเชื่อถือกว่ากันระหว่าง อามีน ลอนา กับ พณฯ ดร. ชัยคฺ คนนั่นคนนี่ ดังจะได้เห็นกันจากการชี้แจงภายในเอกสารชุดนี้ อินชาอัลลอฮฺ

2) สร้างภาพกล่าวหาว่า ข้าฯ "ไม่มีมารยาทต่อคู่ขัดแย้ง" หรือ "สอนวิชาการศาสนาเพียงเพราะความเมามันทางวิชาการ, อวดภูมิความรู้ (ทั้งที่ตำหนิข้าฯ ว่าไม่มีความรู้!), เน้นโต้ไม่เน้นขัดเกลา" ทั้งที่พฤติกรรมของพวกเขาทั้งหมดตั้งแต่การดูถูกความรู้ของคู่กรณี, โกหกใส่คู่กรณี, ตั้งฉายานามแก่คู่กรณี, ลำพองในความรู้และจองหองต่อสัจธรรม ซ้ำร้ายที่สุด คือการอวดอ้างในสิ่งที่ตนไม่มี นั่นคือเขลาในประเด็นที่พูด แต่ไม่ยอมรับว่าตนเองเขลาและอวดอ้างความรอบรู้ ทั้งหมดนี้ คือพฤติกรรมของพวกมุนาฟิกที่ปรากฏอยู่ในฮะดีษบทต่าง ๆ ซึ่งผู้ที่เรียนรู้วิชาการศาสนามาเพียงเล็กน้อยบ้าง ก็ย่อมรับทราบถึงลักษณะของมุนาฟิกทางพฤติกรรมที่ถูกกล่าวในฮะดีษบทต่าง ๆ ไว้ โดยเฉพาะลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่ท่านนบีﷺได้กล่าวไว้ คือ

وَإِذَا خَاصَمَ فَجَرَ.

"และเมื่อเขา (คนมุนาฟิกในทางพฤติกรรม) ได้พิพาท (กับใครไป) เขาก็กระทำในสิ่งที่เป็นบาปขึ้น" (รายงานโดยอัลบุคอรีย์ หมายเลข:2459, หมายความว่า ทุกการทำบาปที่ถูกกระทำในระหว่างการพิพาทถือเป็นลักษณะของมุนาฟิกทางพฤติกรรม)[1], อีกทั้งยังเป็นความผิดบาปที่นำไปสู่การเฉไฉออกไปจากความจริง, มุ่งหมายไปยังการฝ่าฝืนและออกจากขอบเขตของหลักการศาสนา[2] ฉะนั้น ผู้ที่แสดงพฤติกรรมของมุนาฟิกออกมาให้สังคมเห็น ย่อมไม่มีสิทธิที่จะอวดอ้างความเป็นผู้มีมารยาทที่งดงามเหนือคู่กรณีที่พิพาทได้เลย

โดยภาพรวมแล้ว กลุ่มคนที่โจมตีข้าฯ ด้วยวิธีการตามที่กล่าวไป มักเป็นคนสองกลุ่มใหญ่ คือ (1) กลุ่มอัลอะชาอิเราะฮฺ-ศูฟีย์ คนกลุ่มนี้มักมีคำครหาต่อข้าฯ ที่น่าขบขันที่สุดตั้งแต่การใช้ไอแพดหาความรู้และมีกูเกิลเป็นครู ภายในกลุ่มก๊กมืดบอดทางปัญญานี้ มีบางคนที่โฆษณาชวนเชื่อแก่สังคมว่าเป็น "อดีตวะฮฺฮาบีย์เปลี่ยนสายไปเป็นอัลอะชาอิเราะฮฺ" บุคคลผู้นี้ได้เย้ยหยันข้าฯ ในหลายโอกาส อาทิ *"แต่ก่อนผมก็คณะใหม่เครื่องร้อนแบบอามีน ถ้าเรียนเยอะหน่อยก็จะเปลี่ยนสายมาเป็นคณะเก่าแบบผม"* ซึ่งปัจจุบัน ลูกหาบลัทธิบูชาฮะบี๊บตนนี้ได้กลายเป็นคนขี้ขลาดที่มีพฤติกรรมเยี่ยงมุนาฟิก และคงทำได้เพียงแค่ปิดกั้นช่องทางติดต่อของข้าฯ แม้แต่โทรศัพท์ก็ไม่รับ ทั้งนี้ก็เพราะมิใช่อื่นใด นอกเสียจากว่าตนเองโง่เขลาอ่อนแอเกินกว่าจะเสวนากับข้าฯ เพราะมัวแต่เอาเวลาไปดื่มน้ำลายและเสลด (sputum) ของฮะบี๊บสายหลอนแห่งเยเมน

ส่วนอีกคนหนึ่ง ก็เป็นกระทาชายสายมาตุรีดียะฮฺ เชื้อสายพัชตุน เขาได้เคยอวดภูมิใส่ข้าฯ ไว้ว่า

---

[1] อะฮ์มัด บินอีซมาอีล บินอุษมาน บินมุฮัมมัด อัลกูรอนีย์, *อัลเกาษะรุลญารีย์อิลาริยาฎิอะฮาดีษิลบุคอรีย์*, เล่ม 5, ตรวจทานโดย อะฮ์มัด อิซซูว์ อินายะฮ์ (บัยรูต: ดารฺอิฮฺยาอ์อัตตุรอษอัลอะเราะบีย์, 1429), หน้า 130.

[2] มูซา ชาฮีน ลาชีน, *อัลมันฮะลุลฮะดีษฟีชัรฮิลฮะดีษ*, เล่ม 1 (บัยรูต: ดารุลมะดารอัลอิสลามีย์, 2001), หน้า 31.

“คือจริง ๆ อ.อามีน น่าจะกลับไปนั่งเรียนศาสนาตามระบบที่อุลามาอ์เขาเรียนกันจริง ๆ ก่อน ซัก 5 ปี แล้วค่อยออกมาสอนนะ เพื่อไม่ให้สังคมวิชาการศาสนาในไทยมันพังมากไปกว่านี้”

นี่คือจอมคุยโวที่เคยอวดตนว่าเป็น “ผู้กล้า” มาครั้งนี้ได้อวดตนว่าเป็น “ผู้ช่ำชองถ่องแท้ในความรู้” อีกครั้งครา ทั้งที่ความจริงนั้นมีอยู่ว่า เขาเป็นได้เพียงพวกขี้ขลาดที่ทำได้แค่ตัดสายโทรศัพท์ของข้าฯ หนีไป และก็เป็นได้เพียงชาวบ้านโง่ ๆ คนหนึ่งที่ไม่มีพื้นฐานแม้แต่สำนวนการวิจารณ์ผู้รายงานของท่านอิมามอัลบุคอรีย์ ﵀ และไม่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประเภทตำราประมวลผู้รายงานฮะดีษของท่านอิมามอัลบุคอรีย์เลย สิ่งนี้ได้เป็นที่ประจักษ์แก่สังคมมุสลิมจากคลิปสนทนาโทรศัพท์ระหว่างข้าฯ กับเขาซึ่งแพร่กระจายอยู่ในสื่อโซเชียลก่อนหน้านี้

ตลอดเวลาที่ผ่านมา ยามใดที่เกิดข้อพิพาทระหว่างข้าฯ กับเหล่าอัลอะชาอิเราะฮฺขึ้น สิ่งที่ข้าฯ พบเห็นมาตลอดจากพวกเขา คือ ความพยายามอันง่อยเปลี้ยในการโน้มน้าวใจประชาชนคนสามัญให้คล้อยตามความคิดของพวกเขา บางคนในหมู่พวกเขาที่แม้จะเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท ที่อียิปต์แล้ว ก็มักโต้แย้งข้าฯ โง่ ๆ ด้วยการยกนายแพทย์ยุซรีย์ ญับร์ มาเปรียบเทียบกับข้าฯ บ้าง ยกความอาเหล่มของ ดร.อุซามะฮฺ อัลอัซฮะรีย์ มาเทียบกับข้าฯ บ้าง หรือบางคนก็เล่าประวัติการเดินทางออกจากแนวทางอิควานของตนเองมาสู่อัลอะชาอิเราะฮฺเมื่อครั้งไปเรียนต่อที่ประเทศจอร์แดนบ้าง และในบางครั้งก็กระทำเรื่องขบขันด้วยการถ่ายภาพคู่กับหัวโจกศูฟีย์ให้สาธารณชนทราบว่า *“พวกเรามีสายรายงานผ้าโพกศีรษะสืบไปถึงคนยุคซะลัฟ!”* ทั้งหมดนี้คือ ลูกไม้เก่าแก่ของคณะอัลอะชาอิเราะฮฺผู้ช่ำชองในปรัชญาจากกรุงเอเธนส์

(2) กลุ่มอัลอิควานและพันธมิตรร่วมเสรีนิยม-พหุวัฒนธรรม เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มักตำหนิข้าฯ ด้วยข้อครหาว่า ปราศจากการแสวงหาความรู้ผ่านครูบาอาจารย์ อีกทั้งยังมัก

เรียกขานข้าฯ ว่าเป็น “มัดเคาะลีย์”[3] ที่ไม่มี “ความรอบคอบ” ในการวิจารณ์กลุ่มอัลอิควาน และอธิบายถึงแนวทางอัซซะลัฟ

คนกลุ่มที่สองนี้ก็คล้ายกัน ที่ไม่มีการโต้แย้งอะไรกลับมาอย่างเป็นรูปธรรมและวิชาการ นอกจากการโฆษณาชวนเชื่อให้เห็นถึงความเลิศเลอในทางความรู้ของนักวิชาการในค่ายตนเอง โดยมักอ้างชื่อของท่านอัลลามะฮฺ มุฮัมมัด อิบนุลอะมีน บูคุบซะฮฺﷺมาเป็นหลักฐานรับรองนักวิชาการของพวกเขาในทำนองว่า ครูของพวกเขาได้สืบสานความรู้จากรุ่นสู่รุ่นกันมา โดยการส่งต่อความรู้ได้กระทำไปอย่างรัดกุมและผ่านการตรวจสอบอย่างเข้มงวดว่าลูกศิษย์มีทั้งความเข้าใจ, ความสามารถในการถ่ายทอดและจรรยามารยาทที่ดี!

บรรดาสานุศิษย์ของค่ายอัลอิควานเหล่านี้ พวกเขาเหมือนลาโง่ที่ไร้ปัญญาซึ่งถูกหลอกใช้งานมาอีกที โดยที่พวกเขาไม่รู้เลยว่า นักปราชญ์ผู้เป็นครูคนสำคัญของชัยคฺบูคุบซะฮฺ ไม่ใช่ใครอื่นใดเลย เขาคือ อัลฮาฟิซฺ อะฮฺมัด อิบนุมุฮัมมัด อิบนุศศิดดี้ก อัลฆุมารีย์ อัลฮะซะนีย์ นักปราชญ์ฮะดีษนามระบือในศตวรรษล่าสุดแห่งโลกอิสลาม

ความน่าสมเพชของกลุ่มอัลอิควานเหล่านี้คือ พวกเขาไม่รู้เลยว่า ชัยคฺบูคุบซะฮฺ ได้ประกาศตัดขาดและแสดงความเป็นศัตรูกับอาจารย์ของตัวเอง (อัลฮาฟิซฺอะฮฺมัด) อย่างรุนแรงหนักหน่วง ภายหลังจากที่ชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺได้ละทิ้งแนวทางอัศศูฟีย์ที่เหล่าพี่น้องตระกูลอัลฆุมารีย์ได้สังกัดนับถือกันมา แล้วภายหลังก็ย้ายค่ายมาเป็นซะละฟีย์ด้วยอิทธิพลการเผยแผ่แนวทางอัซซะลัฟของชัยคฺมุฮัมมัด นาศิรุดดีน อัลอัลบานีย์ﷺ พวกเขาไม่รู้อะไรสักนิดในสิ่งนี้ แต่กลับยกภาพถ่ายใบอิญาซะฮฺที่ครูตนเองได้รับ มาโฆษณาสู่สังคมกันอย่างภูมิใจ **ทั้งที่ในใบอิญาซะฮฺมีชื่อของอัลฮาฟิซฺอะฮฺมัด ปรากฏอยู่ในฐานะครูผู้อิญาซะฮฺให้แก่ชัยคฺบูคุบซะฮฺอีกที!**

การโฆษณาชวนเชื่อให้ผู้คนตาดำ ๆ เข้าใจไปเองว่า แนวทางของพวกเขา (ซึ่งเนื้อในเต็มเปี่ยมไปด้วยอุดมการณ์ของอัลอิควานและอัลกุฏบียะฮฺ) คือแนวทางที่สืบต่อและส่งทอดจากรุ่นสู่รุ่นตั้งแต่ยุคซะลัฟ นับเป็นการแหกตาโกหกต่อประชาชนมากที่สุด เพราะนอกจาก

---

[3] ผู้ปฏิบัติตามแนวทางของชัยคฺเราะบีอ์ อัลมัดเคาะลีย์ อย่างมืดบอด

ชัยคฺบูคุบซะฮฺได้แสดงการแตกหักกับครูตัวเองไปแล้ว ตัวของผู้แอบอ้างชื่อชัยคฺบูคุบซะฮฺเองก็มีจุดยืนในเรื่องอะกีดะฮฺและกลุ่มศูฟีย์-อัชอะรีย์แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงจากตัวชัยคฺ **คนที่สอนประชาชนว่าความขัดแย้งในเรื่องอะกีดะฮฺระหว่างอัซซะละฟียะฮฺและอัลอะชาอิเราะฮฺ แม้จะเป็นเรื่องอัลอุลูว์ (การเชื่อว่าพระองค์อัลลอฮฺ ﷻ ทรงอยู่เบื้องบนเหนือสรรพสิ่ง) เป็นเพียงความขัดแย้งในเรื่องปลีกย่อยเท่านั้น คนเยี่ยงนี้ช่างมีจุดยืนสวนทางราวฟ้ากับเหวเมื่อเทียบกับผลงานของชัยคฺบูคุบซะฮฺ หากเราได้ทราบว่า ตัวของชัยคฺบูคุบซะฮฺเองมีบทบาทในการเผยแผ่อะกีดะฮฺของอัซซะลัฟอย่างไรบ้าง**

อิญาซะฮฺฮะดีษจากอัลฮาฟิซฺอะฮฺมัด อัลฆุมารีย์ แก่ชัยคฺบูคุบซะฮฺ[4]

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله   و الصلاة و السلام على رسول الله و آله و صحبه

قال الشيخ العلامة الأديب محمد بوخبزة الحسني التطواني : سمعت الحديث المسلسل بالأولية عن الفقيه الواعية المطلع محمد بن عبد الهادي المتوني ، و الشيخ أحمد بن الصديق الغماري فيما أظن ، و لا ثالث لهذين .

أما الأول فإسناده –و هو من أعلى أسانيده– قال : حدثني به الشيخ محمد عبد الحي الكتاني (و هو يرويه عن سبعين نفسا كما في كتابه فهرس الفهارس 85/1) –و هو أول حديث سمعته منه– قال : حدثني الرئيس المعمر الناسك أبو البركات صافي بن عبد الرحمن الجفري المدني ، و هو أول حديث سمعته منه بمكة المكرمة قال : حدثنا به محدث الحجاز و حافظه الشيخ محمد عابد السندي الأنصاري المدني و هو أول حديث سمعته منه– قال : حدثني عبد الرحمن بن سليمان الأهدل و هو أول حديث سمعته منه– قال : حدثني أمر الله بن عبد الخالق المزجاجي و هو أول حديث سمعته منه– قال : حدثني ابن عقيلة –و هو أول حديث سمعته منه– قال : حدثني أحمد بن محمد الدمياطي و هو أول حديث سمعته منه– قال : حدثني محمد بن عبد العزيز المنوفي و هو أول حديث سمعته منه– قال : حدثنا أبو الخير الرشيدي و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا شيخ الإسلام أبو يحيى زكرياء الأنصاري و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا الحافظ أحمد بن علي بن حجر العسقلاني و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا الحافظ عبد الرحيم بن الحسين العراقي و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا أبو الفتح الميدومي و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا عبد اللطيف بن عبد المنعم الحراني و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا أبو الفرج ابن الجوزي و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا أبو سعيد إسماعيل بن أبي صالح المؤذن و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا أبو طاهر محمد بن محمش الزيادي و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا أبو حامد البزاز و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا عبد الرحمن بن بشر بن الحكم و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا سفيان بن عيينة و هو أول حديث سمعته منه– (و فيه انقطع التسلسل) فإنه يرويه عن عمرو بن دينار ، عن أبي قابوس ، عن مولى عبد الله بن عمرو بن العاص ، عن مولاه عبد الله بن عمرو بن العاص ، عن رسول الله صلى الله عليه و سلم قال : "الراحمون يرحمهم الرحمن ، ارحموا من في الأرض يرحمكم من في السماء"

و أما الثاني –أي ابن الصديق– فرواه عن ثلاثين نفسا و قد سرد أسماءهم في الفصل الأول من الجزء الثاني من كتابه "البحر العميق في مرويات ابن الصديق" – منهم محمد بهاء الدين القاوُقْجي ، عن والده أبي المحاسن ، عن محمد عابد السندي ، نحوه

و هذا حديث حسن صحيح كما قال الترمذي ، و قد أخرجه الأربعة في السنن ، و أحمد في المسند ، و البخاري في الأدب المفرد ، و الحاكم في المستدرك .

و قد سمعه مني ببيتي [illegible]

و كان ذلك في تطوان

إسناد الحديث المسلسل بالأولية

٢٧٦

---

[4] บัดรฺ อัลอัมรอนีย์ อัฏฏ็อนญีย์, *มะศอฮิรฺชชะร็อฟวัลอิซซะฮฺอัลมุตะญัลลิยะฮฺฟีฟะฮฺเราะซะฮฺอัชชัยคฺมุฮัมมัดบูคุบซะฮฺ* (บัยรูต: ดารฺอิบนิฮัซมินลิฏฏิบาอะฮฺลินนัชรฺวัตเตาซีอฺ, 1428), หน้า 276.

เอกสารอิญาซะฮฺของชัยคฺบูคุบซะฮฺที่ออกให้แก่ลูกศิษย์[5]

จากตัวเอกสารมีชื่ออัลฮาฟิซฺอะฮฺมัด อัลฆุมารีย์ ในฐานะผู้ให้อิญาซะฮฺแก่ชัยคฺบูคุบซะฮฺอีกที

إجازة حديثية

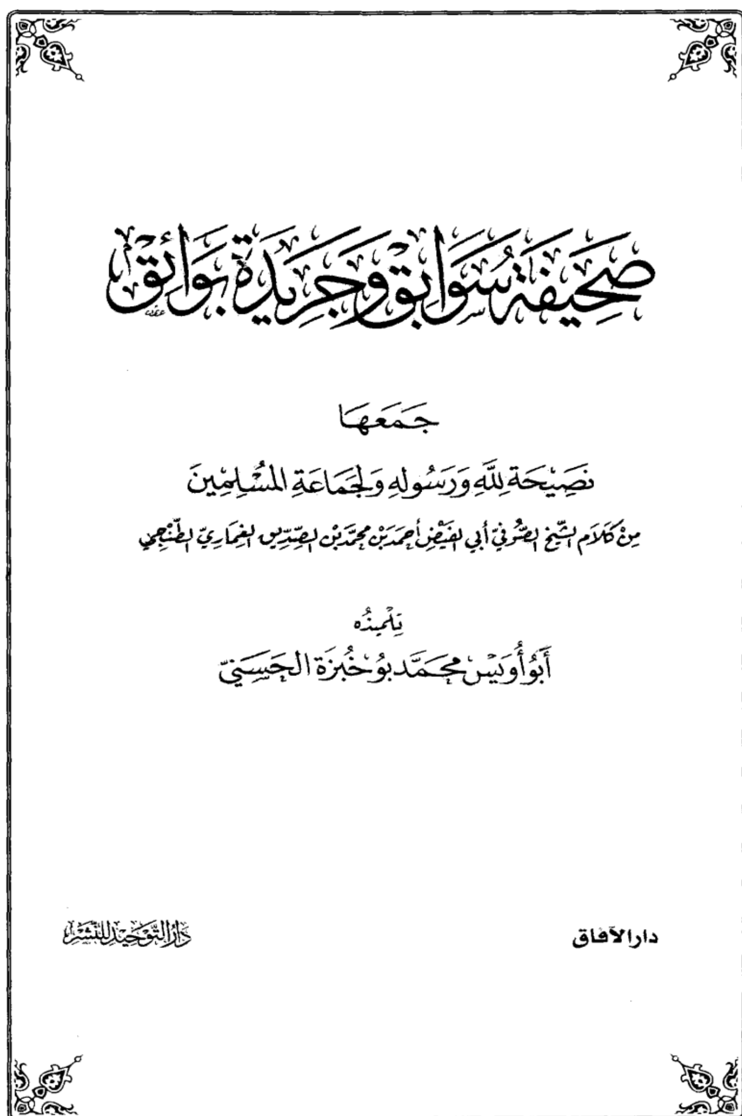
بسم الله الرحمن الرحيم

صورة عن إجازة حديثية

[5] บัดรฺ อัลอัมรอนีย์ อัฏฏ็อนญีย์, *มะศอฮิรุชชะรีอฟวัลอิซซะฮฺอัลมุตะญัลลิยะฮฺฟีฟะฮฺเราะซะฮฺอัชชัยคฺมุฮัมมัดบูคุบซะฮฺ*, หน้า 275.

หนังสือที่ชัยคฺบูคุบซะฮฺเขียนขึ้นเพื่อตอบโต้แนวทางของอัลฮาฟิซฺ อัลฆุมารีย์

และตอบโต้ลูกศิษย์ผู้สนับสนุนแนวทางศูฟีย์ของอัลฆุมารีย์[6]



صحيفة سوابق وجريدة بوائق

جمعها

نصيحة لله ولرسوله ولجماعة المسلمين

من كلام الشيخ الصوفي أبي الفيض أحمد بن محمد بن الصديق الغماري الطنجي

تلميذه

أبو أويس محمد بوخبزة الحسني

دار التوحيد للنشر　　　　دار الآفاق

[6] อบูอุวัยซฺ มุฮัมมัด บูคุบซะฮฺ อัลฮะซะนีย์, *เศาะฮีฟะฮฺซะวาบิกวะญะรีดะฮฺบะวาอิก* (อัลกอฮิเราะฮฺ: ดารุลอะฟาก, 1430).

อย่างไรก็ตาม ในทางวิชาการแล้ว เป็นที่ทราบกันดีสำหรับผู้ที่ค้นคว้าวิจัยความคิดของท่านอัลฮาฟิซฺอะฮฺมัด อัลฌุมารีย์ อัลฮะซะนีย์และชัยคฺบูคุบซะฮฺว่า ทั้งสองท่านต่อต้านแนวคิดของอัลอะชาอิเราะฮฺด้วยกันทั้งคู่ **โดยเฉพาะอัลฮาฟิซฺอะฮฺมัดนั้นมีการต่อต้านกลุ่มอัลอะชาอิเราะฮฺอย่างรุนแรงและชัดเจนมาก** อีกทั้งยังแสดงออกชัดเจนว่าอะกีดะฮฺของท่านในหมวดพระนามและคุณลักษณะของอัลลอฮฺนี้ ตัวท่านอิงหนังสือเล่มใดเป็นแหล่งที่กลับ

อัลฮาฟิซฺอะฮฺมัด อิบนุมุฮัมมัด อิบนุศิดดี๊ก อัลฆุมารีย์ อัลฮะซะนีย์ ได้กล่าวว่า

أما عقيدة الأشعرية ولا سيما المتأخرين منهم، فخلاف مجرد لما جاء عن الله ورسوله، بل وسائر رسله في توحيد الله تعالى وصفاته، وهم من الفرق الاثنين والسبعين بلا شك وإن سموا أنفسهم أهل السنة والجماعة ظلما، وزورا، وبهتانا، وادعوا أن مذهب السلف أسلم، ومذهبهم أعلم، وفي الحقيقة هو أفسد، وأظلم، وأجهل. ومن العجيب أنهم لما رأوا مذهبهم مخالفا لما ورد عن الصحابة رضي الله عنهم، الذين شهد لهم في كتابه أنهم خير الأمة، وأنهم الصادقون، وأنهم، وأنهم، ادعوا أن مذهبهم هو ما كانت عليه بواطن الصحابة، كما يقول مجنون الأشاعرة التاج السبكي صاحب "جمع الجوامع". فيالله العجب من أخبره عن بواطن الصحابة، ومن أمره أن يتبع بواطنهم دون ظواهرهم، ومن جوز له أن يتهم الصحابة بالنفاق، والكتمان، وخلاف بواطنهم لظواهرهم،

“สำหรับอะกีดะฮฺของสำนักอัลอะชาอิเราะฮฺ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากในหมู่นักวิชาการอัลอะชาอิเราะฮฺในสมัยหลังแล้ว มันก็คือสิ่งที่ขัดแย้งแบบเพียว ๆ เลย (ขัดแย้งโดยตรง) ต่อคำสอนที่มาจากอัลลอฮฺและเราะซูลของพระองค์ มากไปกว่านั้น (ยังขัดแย้งต่อคำสอนที่มาจาก) บรรดาศาสนทูตท่านอื่น ๆ ของพระองค์ในเรื่องการให้ความเป็นหนึ่งเดียวแก่อัลลอฮฺﷻและคุณลักษณะของพระองค์ **และพวกอัลอะชาอิเราะฮฺ คือส่วนหนึ่งจากกลุ่มก๊ก 72 กลุ่ม โดยไม่มีข้อสงสัยใด ๆ ทั้งสิ้น** และแม้ว่าพวกเขาจะให้ชื่อแก่ตัวของพวกเขาเองว่าอะฮฺลุซซุนนะฮฺวัลญะมาอะฮฺขึ้นอย่างอธรรม, โกหกมดเท็จ, และอุปโลกน์ตอแหล และได้แอบอ้างว่า แท้จริงแล้วแนวทางของอัซซะลัฟนั้นปลอดภัยที่สุด (ด้วยการตัฟวีฎ-ผู้แปล) และแนวทางของพวกเขานั้นกลับรู้มากกว่า **แต่ในความเป็นจริงแล้วมันคือความเสียหายที่สุด,**

อธรรมที่สุดและโง่เง่าที่สุดต่างหาก และนับเป็นเรื่องที่แปลกประหลาดมาก เมื่อพวกเขา (อัลอะชาอิเราะฮฺ) เห็นแนวทางของพวกเขาเป็นสิ่งที่สวนทางต่อศาสนาที่ได้ถูกสืบทอดมาจากบรรดาสาวกﷺผู้ซึ่งเป็นหมู่ชนที่พระองค์อัลลอฮฺได้ทรงเป็นพยานยืนยันให้แก่พวกเขาไว้ในคัมภีร์ของพระองค์ว่าพวกเขาคือประชาชาติที่ดีเลิศที่สุด, พวกเขาคือผู้สัตย์จริง, และพวกเขาดีอย่างนั้นและพวกเขาเลอเลิศ อย่างนี้ (ครั้นเมื่อพวกอัลอะชาอิเราะฮฺได้เห็นว่าบรรดาสาวกไม่ตรงกับแนวทางของพวกเขาแล้ว) พวกอัลอะชาอิเราะฮฺก็ได้แอบอ้างขึ้นมาว่า แท้จริงแล้วแนวทางของพวกเขา (อัลอะชาอิเราะฮฺ) มันคือสิ่งที่บรรดาความเชื่ออันถูกซ่อนเร้นภายในของเหล่าสาวกได้ดำรงอยู่บนสิ่งนั้นอีกที[7] **ดังที่คนบ้าแห่งสำนักอัลอะชาอิเราะฮฺ ผู้มีนามว่า อัตตาจ อัซซุบกีย์ เจ้าของหนังสือ ญัมอุลญะวามิอฺ ได้กล่าวไว้** ฉะนั้นแล้วโอ้พระองค์อัลลอฮฺ (ข้าขอความช่วยเหลือจากพระองค์-ผู้แปล) มันช่างแปลกเหลือเกินเสียนี่กระไร ใครกันเล่าที่บอกเขาเกี่ยวกับความเชื่อซ่อนเร้นภายในของบรรดาสาวก และใครสั่งใช้เขาให้ปฏิบัติตามความเชื่อซ่อนเร้นภายในของเหล่าสาวก แทนที่การปฏิบัติตามความเชื่อที่ปรากฏให้เห็นภายนอกของบรรดาสาวก และใครไปอนุมัติให้แก่เขาในการที่เขาจะไปให้คำครหาต่อบรรดาสาวกว่ามีความกลับกลอก, อำพรางซ่อนเร้นและความเชื่อซ่อนเร้นภายในของพวกเขาขัดแย้งต่อความเชื่อที่ปรากฏให้เห็นภายนอกของพวกเขา”[8]

จุดยืนของอัลฮาฟิซฺอะฮฺมัด อัลฺนุมารีย์ ข้างต้นมีความชัดเจนมากว่าท่านนับให้**สำนักอัลอะชาอิเราะฮฺคือส่วนหนึ่งจาก 72 กลุ่มก๊กที่หลงผิดและหายนะตามที่ฮะดีษอันเลื่องลือของท่านนบีมุฮัมมัดﷺได้ระบุไว้**

ท่านอัลฮาฟิซฺ อัลฺนุมารีย์ ยังได้กล่าวต่อไปอีกว่า

[7] หมายความว่า แม้ความเชื่อจากผิวเผินภายนอกจะชี้ว่า บรรดาสาวกมีความเชื่อสวนทางกับแนวทางของอัลอะชาอิเราะฮฺ แต่ทว่าความเชื่อจากภายในของบรรดาสาวกที่ถูกซ่อนอยู่กลับสอดคล้องกับหลักความเชื่อของอัลอะชาอิเราะฮฺ!

[8] อะฮฺมัด บินมุฮัมมัด บินอัศศิดดี้ก อัลฺนุมารีย์, *อัลญะวาบุลมุฟีดลิซซาอิลิลมุซตะฟีด*, รวบรวมและตรวจทานจัดพิมพ์โดย อบุลฟัฎลฺ บัดรฺ อัลอัมรอนีย์ (บัยรูต: ดารุลกุตุบอัลอิลมียะฮฺ, 1423), หน้า 11-12.

ومعاذ الله أن تكون بواطن الصحابة منطوية على فلسفة العجم، ومنطق اليونان الذين اتفق السلف الصالح، وانعقد اجماعهم على تحريم الاشتغال بهما، وضلال معتقد ما جاء فيهما.

ومعاذ الله أن يكون الصحابة يعبدون ربا لا وجود له في الخارج، وإنما وجوده في الذهن واللسان، كإله الأشعرية الذي ليس هو داخل العالم، ولا خارج العالم، ولا هو عين العالم. والعقول مجمعة على استحالة وجود موجود بهذه الصفة، إلى غير ذلك من طاماتهم التي لو ظهرت في زمان الصحابة لحاربوهم، وقاتلوهم عليها،كما قاتلوا من هم دونهم بمراحل كالخوارج وأشباههم، فكيف تكون بواطنهم منطوية على مثل هذا الضلال!.

"และข้าพเจ้าขอความคุ้มครองต่ออัลลอฮฺในการที่ความเชื่อซ่อนเร้นภายในของบรรดาสาวกจะเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างเข้าด้วยกันขึ้นบนปรัชญาของชนชาติที่มิใช่ชาวอาหรับโดยกำเนิด, และบนปรัชญาของแดนกรีกอันซึ่งชาวซะลัฟผู้ทรงธรรมได้เห็นพ้องกันและมติเอกฉันท์ของพวกเขาก็ได้สำเร็จขึ้นแล้วบนข้อสรุปที่ว่าเป็นที่ต้องห้ามที่จะเข้าไปศึกษาวิชาปรัชญาและตรรกะของกรีกและหลักความเชื่อของสิ่งที่ได้มีมาในเนื้อหาของทั้งสองวิชานี้ก็เป็นความหลงผิด และข้าพเจ้าขอความคุ้มครองต่ออัลลอฮฺในการที่บรรดาสาวกจะเคารพกราบไหว้พระเจ้าที่ไม่ทรงมีอยู่จริงในโลกจริงที่มากกว่าโลกของการมโนนึกคิดในหัวสมองและการมีอยู่ของพระองค์ก็เพียงแต่มีอยู่ในความนึกคิดและในลิ้นเท่านั้น ดังเช่นพระเจ้าของสำนักอัลอะชาอิเราะฮฺผู้ซึ่งไม่ทรงอยู่เบื้องในสรรพสิ่งถูกสร้างและไม่ทรงอยู่เบื้องนอกสรรพสิ่งถูกสร้างและพระองค์ก็ไม่ใช่ตัวของสรรพสิ่งถูกสร้างอีกที **และสติปัญญาทั้งหลายคือสิ่งที่เห็นตรงกันถึงสภาพความเป็นไปไม่ได้สำหรับสิ่งอันมีอยู่จริงที่จะดำรงตนมีอยู่จริงด้วยกับลักษณะประการนี้** ไปจนถึงความเชื่อประการอื่น ๆ นอกเหนือจากนั้นจากบรรดามหันตภัยทางศรัทธาของพวกเขาอันซึ่งหากมันได้ปรากฏขึ้นในสมัยของบรรดาสาวกแล้ว แน่นอนว่าบรรดาสาวกก็จะทำสงครามกับพวกเขาและจะสู้รบกับพวกเขาจากสาเหตุของมหันตภัยทางศรัทธานั้น ดังที่บรรดาสาวกได้ต่อสู้กับผู้ที่พวกมันเองนั้นก็ยังเบากว่าอัลอะชาอิเราะฮฺอยู่อีกมาก (คือในแง่ของความหลงผิดแล้วยังห่างไกลจากความหลงผิดของอัลอะชาอิเราะฮฺอยู่มากโข-ผู้แปล) ดังเช่นกลุ่มอัลเคาะวาริจและพวกที่คล้าย ๆ กันกับ

อัลเคาะวาริจ แล้วจะเป็นไปได้อย่างไรเล่าที่ความเชื่อซ่อนเร้นภายในของบรรดาสาวกจะเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างเข้าด้วยกันขึ้นบนความหลงผิดทำนองนี้”[9]

ครูของข้าฯ ท่านชัยคฺอะฮฺมัด อิบนุอายิด อัลอะนะซีย์ อัลบะฮฺร็อยนีย์ﷺได้แสดงความเห็นต่อคำพูดข้างต้นไว้ว่า

هو يقصد أن الصحابة قاتلوا الخوارج رغم أن الخوارج كان ضلالهم في الخروج وتكفير الناس، فكيف إذن لو أدرك أولئك الصحابة؟، لكان من باب أولى أن يقاتلهم الصحابة لأنهم أشد ضلالا وكفرا من الخوارج.

“เขา (อัลฮาฟิซฺอะฮฺมัด อัลฆุมารีย์) กำลังมุ่งหมายไปยังข้อสรุปที่ว่า แท้จริงแล้วบรรดาสาวกได้ทำการสู้รบกับพวกอัลเคาะวาริจ ทั้งที่ความจริงแล้วอัลเคาะวาริจนั้น ความหลงผิดของพวกเขามีอยู่ในประเด็นของการโค่นล้มการปกครองของผู้นำอิสลามและการตัดสินให้มุสลิมมีสถานะเป็นกาฟิรโดยไร้ความชอบธรรม เช่นนั้นแล้วมันจะเป็นอย่างไรเล่าหากบรรดาสาวกได้ทันพบเจอกลุ่มดังกล่าวนั้น (อัลอะชาอิเราะฮฺ)? จากในแง่มุมของความเป็นไปได้ที่สมควรกว่า ก็จะกลายเป็นว่าบรรดาสาวกจะทำการต่อสู้กับพวกเขาเนื่องจากว่าพวกอัลอะชาอิเราะฮฺหนักหน่วงกว่าอัลเคาะวาริจในแง่ของความหลงผิดและการปฏิเสธศรัทธา”

คำอธิบายของชัยคฺอะฮฺมัด อัลอะนะซีย์ ข้างต้นนี้ มิได้หมายความว่าท่านตักฟีรกลุ่มอัลอะชาอิเราะฮฺ เพราะท่านเพียงแต่แสดงความเห็นอธิบายให้เข้าใจเป้าหมายของเจ้าของคำพูด (อัลฮาฟิซฺอะฮฺมัด อัลฆุมารีย์) ให้แก่ข้าฯ ฟัง โดยขณะที่ท่านกำลังอธิบายไปนั้น ท่านยังไม่ทราบเลยว่าเจ้าของคำพูดคือใครเนื่องจากข้าฯ ได้ส่งรูปถ่ายหน้าหนังสือไปให้ท่านดูและไม่ได้ส่งหน้าปกให้ทราบว่าใครเป็นเจ้าของคำพูด และหลังจากนั้น ข้าฯ จึงแจ้งท่านว่าคำพูดนี้เป็นของอัลฮาฟิซฺอะฮฺมัด อัลฆุมารีย์

ยิ่งไปกว่านั้น อัลฮาฟิซฺอะฮฺมัด อัลฆุมารีย์ ได้ตำหนิแนวทางของอัลอะชาอิเราะฮฺอย่างรุนแรงไว้อีกว่า

[9] อะฮฺมัด บินมุฮัมมัด บินอัศศิดดีก อัลฆุมารีย์, *อัลญะวาบุลมุฟีดลิซซาอิลิลมุซตะฟีด*, หน้า 12.

ومنها: بُغْضُهُ (من صغره) أيضاً لعقائد الأشعرية واستهجانه لما يسمعه من كلامهم من غير أن يكون عنده دليلٌ على ذلك حتى طَلَبَ العلم فعرف أن ما أُلقي في رَوْعِهِ هو الحق، وأن مذهب الأشعرية ضلال مخالف للحق المعلوم بالضرورة من دين الإسلام.

"และส่วนหนึ่งจากมัน (ความโปรดปรานที่อัลลอฮฺประทานให้แก่ตัวของอัลฆุมารีย์-ผู้แปล) คือ ความโกรธของเขา[10]ที่มีต่อหลักความเชื่อข้อต่าง ๆ ของอัลอะชาอิเราะฮฺ นับตั้งแต่ในช่วงวัยเด็กของเขาเลย และการรังเกียจเดียดฉันท์ของเขาต่อสิ่งที่เขาได้ยินมันมาจากคำพูดของพวกอัลอะชาอิเราะฮฺ โดยที่ยังไม่มีหลักฐานชี้ถึงสิ่งดังกล่าวนั้น ณ ที่ตัวเขาเลย (ในตอนนั้น) จนกระทั่งเขาได้แสวงหาความรู้ศาสนาแล้วเขาก็ได้ทราบว่า แท้จริงแล้วสิ่งที่ถูกโยนใส่เข้าไปในหัวใจของเขา (ความเกลียดชังที่มีต่ออัลอะชาอิเราะฮฺนั้น) มันคือสัจธรรมและ (เขาก็ได้ทราบอีกว่า) **แท้จริงแล้ว สำนัก (มัสฮับ) ของอัลอะชาอิเราะฮฺ คือความหลงผิดที่สวนทางต่อสัจธรรมอันเป็นสิ่งที่ถูกรับรู้กันอย่างดีด้วยกับความรู้ในระดับที่เป็นเรื่องภาคบังคับพื้นฐานที่ไม่อนุญาตให้มุสลิมคนใดขาดความรู้ในเรื่องนั้นได้[11] จากในศาสนาแห่งอัลอิสลาม**"[12]

คำกล่าวของอัลฮาฟิซฺอะฮฺมัด อิบนุศศิดดี้ก อัลฆุมารีย์ ตามที่ได้เสนอไปทั้งหมดนี้ เป็นเพียงเสี้ยวเดียวจากข้อเขียนของท่านที่เต็มไปด้วยการวิภาษแนวทางอัลอะชาอิเราะฮฺอย่างรุนแรง และหากเราทราบว่าฐานะทางวิชาการของอัลฮาฟิซฺอะฮฺมัด อิบนุศศิดดี้ก อัลฆุมารีย์

[10] ตรงนี้ อัลฮาฟิซฺ อัลฆุมารีย์ กำลังพูดถึงประวัติชีวิตของตัวเองโดยใช้สรรพนามบุรุษที่สามแทนถึงตัวเอง

[11] อัลมะอฺลูมบิฎฎอรูเราะฮ์ หมายถึง ข้อบังคับทางศาสนาประการต่าง ๆ (อัลวาญิบาต) อันเป็นข้อบังคับเหนือบุคคลที่เป็นมุสลิมทุกคน ความรู้ทางศาสนาในระดับนี้ เป็นความรู้ที่มุสลิมทุกคนต้องรู้และไม่สามารถแก้ตัวว่าไม่รู้ เนื่องจากเป็นความรู้ในระดับพื้นฐานมากซึ่งไม่จำเป็นต้องมีครูคนใดมาสอนหรือมีหนังสือเล่มใดเอาไว้อ่าน หากแต่เป็นความรู้ที่สามารถรู้กันได้ตามสามัญสำนึกบริสุทธิ์ในชีวิตของมนุษย์แต่ละคนที่ใช้ชีวิตอาศัยร่วมสังคมกับมุสลิมคนอื่น เช่น ความรู้ที่ว่า พระเจ้าทรงมีจริง ทรงมีอำนาจ สวรรค์มีจริง นรกมีจริง การเนรคุณพ่อแม่คือบาป เป็นต้น

[12] อะฮฺมัด บินมุฮัมมัด บินอัศศิดดี้ก อัลฮะซะนีย์ อัลฆุมารีย์, *อัลบะฮฺรุลอะมี้กฟีมัรวียาตอิบนิศศิดดี้ก*, เล่ม 1 (อัลกอฮิเราะฮฺ: ดารุลกุตุบีย์, 2007), หน้า 131-132.

นั้น สูงลิ่วมากเพียงใดในสายตาทั้งของฝ่ายอัลอะชาอิเราะฮฺและฝ่ายอัซซะละฟียะฮฺ เราย่อมรู้สึกอดสมเพชไม่ได้ต่อทั้งแกนนำอัลอะชาอิเราะฮฺบางคนในเวลานี้ที่กำลังโฆษณาชวนเชื่อว่าตนเองละทิ้งแนวทาง “คณะใหม่” ไปเพราะ “ถ่องแท้และเรียนเยอะ” มาแล้ว หรือแกนนำของอัลอิควานมุสลิมีนบางคนที่ปกป้องอัลอะชาอิเราะฮฺจนมืดบอดพร้อมขายฝันว่าตนเองสืบสายรายงานที่ต่อเนื่องผ่านบรมครูอย่างชัยคฺมุฮัมมัด อิบนุลอะมีน บูคุบซะฮฺﷺ! ทั้งหมดนี้ คือ การแหกตาประชาชนที่เกิดขึ้นจากน้ำมือของพวกราชครูปลิ้นปล้อนเหล่านี้ คำโฆษณาเรื่องการศึกษาของพวกเขาล้วนแล้วไร้น้ำหนักในการจูงใจคน หากเปรียบเทียบกับผู้รู้ทั้งสองนี้ที่ต่างก็ต่อต้านอัลอะชาอิเราะฮฺกันทั้งคู่!

คำพูดของท่านอัลฮาฟิซฺอะฮฺมัด อัลฆุมารีย์ เป็นการยืนยันสิ่งที่ข้าฯ ได้กล่าวย้ำไว้หลายครั้งหลายคราว่า หลักศรัทธาของอัลอะชาอิเราะฮฺได้รับอิทธิพลโดยตรงมาจากปรัชญาและตรรกะของชาวกรีก โดยเฉพาะหลักคิดทางปรัชญาของอริสโตเติล

ท่านอัลฮาฟิซฺอิบนุฮะญัร อัลอัซเกาะลานีย์ﷺได้กล่าวว่า

وَاشْتَدَّ إِنْكَارُ السَّلَفِ لِذَلِكَ كَأَبِي حَنِيفَةَ وَأَبِي يُوسُفَ وَالشَّافِعِيِّ، وَكَلَامُهُمْ فِي ذَمِّ أَهْلِ الْكَلَامِ مَشْهُورٌ، وَسَبَبُهُ أَنَّهُمْ تَكَلَّمُوا فِيمَا سَكَتَ عَنْهُ النَّبِيُّ ﷺ وَأَصْحَابُهُ، وَثَبَتَ عَنْ مَالِكٍ: أَنَّهُ لَمْ يَكُنْ فِي عَهْدِ النَّبِيِّ ﷺ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ شَيْءٌ مِنَ الْأَهْوَاءِ، يَعْنِي بِدَعَ الْخَوَارِجِ وَالرَّوَافِضِ وَالْقَدَرِيَّةِ. وَقَدْ تَوَسَّعَ مَنْ تَأَخَّرَ عَنِ الْقُرُونِ الثَّلَاثَةِ الْفَاضِلَةِ فِي غَالِبِ الْأُمُورِ الَّتِي أَنْكَرَهَا أَئِمَّةُ التَّابِعِينَ وَأَتْبَاعُهُمْ، وَلَمْ يَقْتَنِعُوا بِذَلِكَ حَتَّى مَزَجُوا مَسَائِلَ الدِّيَانَةِ بِكَلَامِ الْيُونَانِ، وَجَعَلُوا كَلَامَ الْفَلَاسِفَةِ أَصْلًا يَرُدُّونَ إِلَيْهِ مَا خَالَفَهُ مِنَ الْآثَارِ بِالتَّأْوِيلِ، وَلَوْ كَانَ مُسْتَكْرَهًا.

“และการคัดค้านของชาวซะลัฟต่อสิ่งดังกล่าวนั้น (การเปรียบพระเจ้าให้คล้ายกับสิ่งถูกสร้างและการเลยเถิดในการให้ความบริสุทธิ์แก่พระเจ้าจนปฏิเสธคุณลักษณะของพระองค์-ผู้แปล) เป็นเรื่องที่รุนแรงหนักหน่วง ดังเช่นท่านอบีฮะนีฟะฮฺ, ท่านอบียูซุฟ, ท่านอัชชาฟิอีย์ และคำพูดของพวกเขา (ชาวซะลัฟ) ที่ได้ประณามอะฮฺลุลกะลาม (กลุ่มที่ใช้ระบบความรู้ของกรีกเข้าอภิปรายถึงลักษณะของพระเจ้า-ผู้แปล) คือสิ่งที่เลื่องลือ และสาเหตุของมันก็คือ พวกอะฮฺลุลกะลามได้วิพากษ์วิจารณ์ในสิ่งซึ่งท่านนบีﷺและเหล่าสาวกของท่านได้นิ่งเงียบไม่

พูดอะไรถึงสิ่งนั้น และมีรายงานที่ถูกต้องจากอิมามมาลิกซึ่งกล่าวว่า: สิ่งหนึ่งสิ่งใดจากอารมณ์ใฝ่ต่ำทั้งหลายล้วนแล้วแต่ไม่เคยมีปรากฏให้เห็นเลยทั้งในสมัยนบี, สมัยของอบูบักรฺและอุมัร หมายถึง อุตริกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มอัลเคาะวาริจ, อัรเราะวาฟิฎ, อัลเกาะดะรียะฮฺ และผู้ที่มาถัดจากสามศตวรรษแรกอันประเสริฐก็ได้ขยายประเด็นการศึกษาถกเถียงให้กว้างขวางขึ้นในส่วนใหญ่ของประเด็นต่าง ๆ ในศาสนาอันซึ่งบรรดาอิมามของชนในรุ่นตาบิอีน (รุ่นที่ทันเรียนกับเหล่าสาวกของท่านนบี-ผู้แปล) และชนในรุ่นถัดต่อจากพวกเขามาต่างก็ได้คัดค้านสิ่งนั้นกันไปแล้ว และพวกเขาไม่เคยพอใจที่จะหยุดอยู่เพียงแค่สิ่งนั้น กระทั่งพวกเขาได้นำประเด็นต่าง ๆ ของศาสนาผสมเข้ากับคำพูดของแดนกรีกและได้ทำให้คำพูดของเหล่านักปรัชญาเป็น-ฐานหลัก-ซึ่งตัวบทต่าง ๆ ในศาสนาที่ไปค้านกับฐานหลักนั้นจะต้องถูกนำกลับไปประสานกับฐานหลักนั้นด้วยการตีความ (ตะอ์วีล คือการตีความให้เป็นอื่นไปจากความหมายตรงตัวของตัวบท-ผู้แปล) และแม้ว่ามันจะเป็นสิ่งที่ถูกนับให้เป็นเรื่องที่น่ารังเกียจก็ตาม”[13]

การนำความคิดทางปรัชญาของชาวกรีกและของนักปรัชญาเข้ามาผสมกับประเด็นทางศาสนาและยกให้ปรัชญากรีกกลายเป็น “ที่กลับอันเด็ดขาด” จนกระทั่งส่งผลให้เกิดการตีความตัวบทบิดเบือนไปเพื่อให้ตัวบทศาสนาสอดคล้องกับปรัชญากรีกนั้น อัลอะชาอิเราะฮฺคือส่วนหนึ่งจากกลุ่มที่มีพฤติกรรมเช่นนี้ สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด คือพวกเขานำเอาปรัชญาในเรื่อง “ปทารถะ” (the categories) ของอริสโตเติล นักปรัชญากรีกผู้บูชารูปปั้น มาทำการศึกษาในวิชาที่มีชื่อว่า “อัลมะกูลาต” อันเป็นวิชาที่พวกเขาอธิบายศาสตร์ของอริสโตเติลต่ออีกที โดยวิชานี้จะทำการอภิปรายถึงตัวตนของ “สสาร” (อัลเญาฮัร) และลักษณะทั้ง 9 ชนิดที่ปรากฏอยู่ในตัวของสสาร ซึ่งจากวิชานี้ พวกเขาก็ได้ยึดถือเป็น “ที่กลับอันเด็ดขาด” ในการพิจารณาสรรพสิ่ง โดยเฉพาะในทางอภิปรัชญา (metaphysics)

จากวิชาอัลมะกูลาตของอริสโตเติลนี้เองที่พวกเขาได้ปฏิเสธคุณลักษณะของพระองค์อัลลอฮฺﷻในหลายประการ ทั้งนี้เพื่อหลีกหนีออกจากสิ่งที่อริสโตเติลได้สอนพวกเขาว่า

---

[13] ชิฮาบุดดีน อะฮฺมัด บินอะลีย์ บินฮะญัร อัลอัซเกาะลานีย์, *ฟัตฮุลบารีย์บิชัรฮิเศาะฮีฮิลบุคอรีย์*, เล่ม 24, ตรวจทานโดย ชุอัยบฺ อัลอัรนาอูฏ และคณะ (บัยรูต: ดารุรริซาละฮฺอัลอาละมียะฮฺ, 1434), หน้า 17.

“สสาร” จะยึดโยงอยู่กับทิศทั้ง 6 หรือสถานที่ เมื่อยึดมั่นกับปรัชญาของอริสโตเติลในระดับที่ยกเป็น “วิวรณ์อันเด็ดขาดซึ่งไม่อาจโต้แย้งได้แล้ว” พวกเขาจึงตกอยู่ในสภาพที่อึดอัดใจต่อคัมภีร์อัลกุรอานและอัซซุนนะฮฺที่ยืนยันว่าพระองค์อัลลอฮฺทรงอยู่เบื้องบนเหนือสิ่งถูกสร้างทั้งหมด ทั้งนี้เพราะพวกเขายึดมั่นว่า “สภาวะบน” คือส่วนหนึ่งจากลักษณะของสสารที่พัวพันกับสถานที่

ความจริงแล้ว อิสลามมิได้ปฏิเสธทักษะการใช้เหตุผลที่อยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน ทว่าเหตุผลแบบอิสลามจะทำให้ผู้ใช้เหตุผลยอมรับว่าพระผู้สร้างทรงมีอยู่และทรงอยู่เบื้องบนเหนือสิ่งถูกสร้างทั้งมวล อีกทั้งเหตุผลแบบอิสลามจะสอนให้เราถามมนุษย์ว่า “อัลลอฮฺอยู่ไหน” อันเป็นการถามเพื่อทดสอบศรัทธาของคน แม้ว่าคนที่ถูกถามจะเป็นทาสที่ขาดการศึกษาก็ตาม

แต่เหตุผลแบบกรีก จะทำให้เราปฏิเสธการอยู่เบื้องบนเหนือสรรพสิ่งของพระผู้สร้างและสอนให้เราเชื่อว่า พระเจ้าทรงมีอยู่แบบไม่อยู่บน ไม่ล่าง ไม่ในและไม่นอกสิ่งถูกสร้าง อีกทั้งเหตุผลแบบกรีก จะสอนให้เราปฏิเสธการถามว่า พระเจ้าอยู่ไหน เพราะคำว่า “ที่ไหน” เป็นการถามที่นำไปสู่การปฏิเสธศาสนา!

นอกจากนี้เหตุผลแบบอิสลามสอนให้เรารู้ว่า บรรดาสาวก คือมนุษย์ที่ฉลาดทางปัญญามากที่สุดที่พระองค์ทรงเลือกพวกเขามาสืบทอดศาสนาต่อจากท่านนบีมุฮัมมัดﷺ แต่เหตุผลแบบกรีกสอนให้อัลเฌาะซาลีย์ นักปราชญ์คนสำคัญของอัลอะชาอิเราะฮฺดูแคลนความฉลาดของบรรดาสาวก ดังจะได้กล่าวถึงเรื่องนี้กันต่อไป อินชาอัลลอฮฺ

อย่างไรก็ตาม มีข้อที่ต้องคำนึงและตระหนักอยู่เสมอว่า สิ่งใดก็ตามที่เหตุผลของเราประมวลผลออกมาว่า มันเป็นไปไม่ได้ (ไม่ว่าจะประมวลผลมาจากสกุลการใช้เหตุผลใด ๆ ก็ตาม) มันก็ไม่จำเป็นเลยว่า ตัวบทศาสนาจะต้องรับรองการประมวลผลนั้นว่ามีความถูกต้องกลับกันยังมีกรณีที่ตัวบทศาสนาคัดค้านการประมวลผลของปรัชญาชุดหนึ่งด้วยซ้ำ เช่น การที่อริสโตเติล ระบุว่า ปทารถะ (อัลมะกูลาต) ทั้ง 10 ข้อ ไม่อาจมีอยู่ที่พระผู้สร้างได้ เนื่องจากมันเป็นทั้งตัวสสารและองค์ประกอบของสสาร

การประมวลผลแบบนี้ แม้จะอ้างว่า ปราชญ์ส่วนมากของประชาชาติอิสลามเห็นด้วย 100% เพราะสติปัญญาสนับสนุนมันก็ตาม (ซึ่งที่จริงแล้วเป็นเรื่องโกหก!) ทว่าตัวบทศาสนาก็คัดค้านมันเสียแทน กลับกันทุกสิ่งที่ตัวบทศาสนาที่ถูกต้อง ได้ยืนยันไว้อย่างชัดเจนเด็ดขาดในเป้าหมายแล้ว สติปัญญาทั้งหมดจะให้การยอมรับว่า ตัวบทและสาระของมันคือสัจธรรม เพราะไม่มีปัญญาและเหตุผลใดสามารถเอาชนะตัวบทได้เลย ฉะนั้นแล้ว ตัวบทคือ สิ่งตัดสิน "เหตุผล" ของมนุษย์อีกที จากตรงนี้ ข้าฯ เห็นว่าเพียงพอแล้วที่จะสร้างความเข้าใจในเรื่องเส้นแบ่งระหว่างการใช้เหตุผลแบบอิสลามและเหตุผลแบบกรีก ข้อสรุปที่กล่าวไปนี้จะย้ำเตือนมุสลิมเสมอว่า เราในฐานะมนุษย์ที่มีสติปัญญาจะใช้เหตุผลกันด้วยกรอบคิดแบบใด

ทุกครั้งที่ข้าฯ ถามพวกอัลอะชาอิเราะฮฺว่า อัลมะกูลาตของ อริสโตเติล ทั้ง 10 ข้อนี้ พวกเขาคัดค้านข้อใดไปบ้าง พวกราชครูสำนักอัลอะชาอิเราะฮฺโดยเฉพาะรายที่ชอบคุยโวถึงความเก่งของตนในระดับ "จบทุกปัญหาใน 10 นาที" กลับตอบสั้น ๆ แก่ข้าฯ ในเรื่องนี้ภายใน 10 นาทีไม่ได้ ในเมื่อ "อัลมะกูลาต" มี 10 ข้อ เขาก็สามารถตอบข้าฯ กลับมานาทีละข้อก็ได้ โดยไล่ตั้งแต่อัลเญาฮัรไปจนจบข้อที่ 10 ทว่าน่าขำนักที่ตัวของเขาไม่เคยทำสิ่งนี้ให้เห็นแต่ดันมาสร้างภาพให้คนอื่นตอบคำถามตนเองฝ่ายเดียว

ถ้าเอาเบื้องต้นตรงนี้แบบผิวเผินเลย พวกเรา (ซะละฟีย์โดยทั่วไป) ซึ่งไม่สนใจหรือไม่ยอมรับการเรียนตรรกวิทยา แต่ทว่าพวกเราก็เชื่อเป็นข้อสรุปทางความเชื่อง่าย ๆ ที่ได้จากตัวบทศาสนาไปแล้ว

สมมติว่า ตรรกศาสตร์ คือสิ่งเดียวกันกับสาระของอัลกุรอาน มันก็ไม่ได้ผิดร้ายแรงหรอกถ้าฝ่ายเราจะปฏิเสธคำว่า "ตรรกศาสตร์" โดยไม่รู้ข้อเท็จจริง เพราะยังไงพวกเราก็ไม่ได้ปฏิเสธเนื้อหาของตัวบทอยู่แล้ว

ฝ่ายอัลอะชาอิเราะฮฺเองต่างหากที่ตกที่นั่งลำบาก เพราะพวกเขาไปเอาความรู้ของนักปรัชญานามอริสโตเติลมาเรียนและอธิบายกันเป็นคุ้งเป็นแคว แล้วก็จบลงที่ข้อสรุปว่า "บน" เป็นสิ่งสมมติเชิงความสัมพันธ์ (อัมรุอิอฺติบารีย์) ไม่มี "ภาวะบน" ปรากฏอยู่จริงแต่อย่างใด โดยให้เหตุผล (ยืมวิทยาศาสตร์มาผสมอีก) ว่า เมื่อมนุษย์ออกไปในอวกาศ มันก็ไม่มี

แล้ว “ทิศบน” ที่เราพูดกัน ความคิดในลักษณะนี้ต่างหากที่อันตรายเพราะจะลุกลามปฏิเสธไปถึงทุกสิ่งที่ตัวบทศาสนาใช้คำว่า “บน” ให้เป็นลักษณะของมัน เช่นการเสด็จขึ้นฟากฟ้าเบื้องบนของท่านนบีﷺ ถ้าแค่นี้ยังคิดไม่ได้ ข้าฯ ก็ช่วยอะไรต่อไม่ได้!

คลิปบรรยายของข้าฯ เกือบ 15 ชั่วโมงในหัวข้อ “ความสำคัญของเตาฮีดแบบซะลัฟและอันตรายของหลักศรัทธาแบบกรีก” การบรรยายชุดนี้ที่ต้องมีเนื้อหายืดยาว ที่จริงมันไม่ได้ยาวเพราะเหตุผลใด นอกเสียจากตอบความไม่เข้าใจและความผิดเพี้ยนที่โต๊ะครูฝ่ายสำนักอัลอะชาอิเราะฮฺเป็นผู้เสนอสู่สังคม ถ้าคิดว่ามันยาวเกินไปไม่ตรงตามหลักการค้นคว้าทางวิชาการ แนะนำให้ไปเผาหนังสือของ ดร. ซะอี้ด ฟูดะฮฺ ที่เขียนอะไรเป็นพัน ๆ หน้าไปเลย ถ้าทำได้แค่นั่งบ่นว่า คนอื่น (ซะละฟีย์) ไม่เข้าใจ คนอื่นน้ำท่วมทุ่ง แต่ตัวเองก็ไม่ตอบอะไรสักอย่าง สบายใจจะทำได้แค่นี้ก็เชิญเถอะ

ความจริงแล้ว การตอบอะไรสั้น ๆ ข้าฯ ก็เคยตอบไปแล้ว แต่พวกเขาเลือกที่จะทำมองไม่เห็นเอง

ความเชื่อของพวกอัลอะชาอิเราะฮฺในเรื่องพระเจ้า ขัดกับสัญชาตญาณการรับรู้ของมนุษย์ที่ใช้พิจารณาถึงสิ่งที่มีอยู่จริง และความเชื่อของอัลอะชาอิเราะฮฺก็เป็นความเชื่อที่เข้ากันได้ดีกับแผนผังกรีกสั้น ๆ 10 ข้อในวิชาอัลมะกูลาตนั่นแหละ

ถ้าใครไม่พร้อมจะถกเถียงกับข้าฯ สมควรที่เขาไปอยู่เงียบ ๆ เพราะคนจะถกเถียงกับผมได้ ต้องพร้อมถกอะไรยาว ๆ เท่านั้น

วิทยานิพนธ์ ไม่มีชาติใดยอมรับการเขียนแค่ใน 10 หน้ากระดาษหรอก

หรือท่านจะแจ้งไปยังท่าน ดร.อุซามะฮฺ อัลอัซฮะรีย์ ให้ปรับการเขียนวิทยานิพนธ์ที่นั่นให้จบลงได้ใน 10 หน้ากระดาษก็คงดี

ท่านชัยคุลอิสลามอิบนุตัยมียะฮฺ ﵀ ได้ถ่ายทอดคำกล่าวของท่านอัมรฺ บินอุษมาน อัลมักกีย์﵀(ฮ.ศ. 297) มานำเสนอไว้ว่า

الْمُسْتَوِي عَلَى عَرْشِهِ بِعَظَمَةِ جَلَالِهِ فَوْقَ كُلِّ مَكَانٍ ﷻ، الَّذِي كَلَّمَ مُوسَى تَكْلِيمًا.

“(และอัลลอฮฺทรงเป็น) พระผู้ทรงสถิตขึ้นเหนือบัลลังก์ของพระองค์ด้วยความยิ่งใหญ่แห่งความเกรียงไกรของพระองค์ อันทรงอยู่เบื้องบนเหนือสถานที่ทั้งมวลﷺพระผู้ซึ่งได้ดำรัสกับมูซาด้วยการดำรัสจริง ๆ”[14]

คำพูดของท่านอัมรฺ บินอุษมาน อัลมักกีย์ ข้างต้นนี้ เป็นการตอบคำถามข้อสงสัยของพวกอะฮฺลุลกะลามบางส่วนที่มักเข้าใจสับสนไปเองว่า หลักความเชื่อของอัซซะละฟียะฮฺนั้นไม่ปฏิเสธสถานที่ออกไปจากลักษณะของพระเจ้า ซึ่งเป็นข้อสรุปที่คลาดเคลื่อน (ผิดกับที่ราคาคุยไว้เยอะว่าเคยเป็นซะละฟีย์มาก่อน) ความจริงแล้ว อัซซะละฟียะฮฺจะปฏิเสธสถานที่โดยลงรายละเอียดให้ชัดเจนว่า นิยามของสถานที่คืออะไร ทั้งนี้เพื่อป้องกัน “การตีเนียน” ของคนที่ฉกฉวยคำว่าสถานที่ไปใช้ในอีกความหมายและอีกเจตนาหนึ่ง ซึ่งแน่นอนว่า เมื่อสถานที่คือส่วนหนึ่งจาก “มัคลู้ก” (สิ่งถูกสร้าง) การอยู่เบื้องบนของพระเจ้าเหนือสิ่งถูกสร้างทั้งมวล จึงไม่ได้หมายถึงการพึ่งพาสถานที่อาศัย เพราะพระองค์อัลลอฮฺทรงอยู่เหนือสิ่งถูกสร้างทั้งมวลอันหมายความรวมไปถึงการอยู่เหนือสถานที่ทั้งหมด! นี่คือคำพูดของคนในสมัยซะลัฟที่ท่านชัยคุลอิสลามอิบนุตัยมียะฮฺถ่ายทอดมาอ้างเป็นหลักฐานในตำราอัลอะกีดะอฺอันลือลั่นของท่านและสำนวนการอธิบายแบบนี้ ข้าฯ ได้ยินชัยคฺของข้าฯ คือท่าน ดร.อัมมาร อิบนุศุฬ็อยยัร ใช้สำนวนนี้ในหลักศรัทธาประการนี้ เมื่อตอนที่ท่านได้ทำการสอนหนังสือ “*ชัรฮุลมะซาอิลอัลละตีคอละฟะฟีฮาเราะซูลุลลอฮิศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัมอะฮฺลัลญาฮิลียะฮฺ*” ประพันธ์โดยชัยคฺมะฮฺมู้ด ชุกรีย์ อัลอะลูซีย์ﷺ

คนที่กระทำตัวย้อนแย้งวิชาตรรกะที่ตนโฆษณาไว้ คือ คนที่ยืนกรานว่า “มนุษย์คือสัตว์ที่คิดได้” แต่เมื่อถูกเรียกกลับว่า “อัลอะชาอิเราะฮฺ คือกลุ่มสัตว์ที่กะลามได้” ดันกลับมาตำหนิข้าฯ ว่าพูดจากักขฬะไปแทน ทั้งที่ในเมื่อความจริงมีเพียงหน้าเดียว พวกเขาก็ต้องพูด

[14] มุฮัมมัด บินเคาะลีฟะฮฺ อัตตะมีมีย์, *อัลมินฮะตุลอิลาฮียะฮฺฟีชัรฮิลฟะตาวาย์อัลฮะมะวียะฮฺชัยคุลอิสลามตะกียุดดีนอะฮฺมัดบินอับดิลฮะลีมบินตัยมียะฮฺเราะฮิมะฮุลลอฮฺ*, เล่ม 2 (ม.ป.ท.: ดารุลอะมาญิดลิฏฏิบาอะฮฺวันนัชริ, 1444), หน้า 76.

ออกมาให้ชัดเจนเลยสิว่า เหล่าท่านชัยคฺในมหาวิทยาลัยอัลอัซฮัร ล้วนแล้วแต่เป็น “คณะสัตว์ผู้ชำชองในด้านกะลาม”!?

ความร้อนรนที่เกิดขึ้นจากความรู้อันน้อยนิดของผู้แอบอ้างชัยคฺบูคุบซะฮฺ

หลังจากที่ข้าฯ ได้วิภาษให้เห็นถึงความฉ้อฉลของผู้ที่นำเอาอัลอิญาซะฮฺจากชัยคฺบูคุบซะฮฺ﷿มาโฆษณาชวนเชื่อเพื่อรับรองแนวทางของตัวเองกันไปแล้ว ก็ปรากฏว่า มีกระทาชายผู้ยึดติดฝังหัวกับราชครูของตนเองบางคน ได้ออกอาการดิ้นทุรนทุรายพร้อมทำการแก้ตัวจนแสดงอาการที่ตรงกับภาษิตไทยว่า “ลิงแก้แห” กันอย่างน่าอดสู ซึ่งการแก้ตัวของเขาก็ไม่ได้ทำให้ทุกอย่างคลี่คลายลงไปเลย หากแต่สร้างปัญหาตามมาอย่างมากมาย จนกระทั่งข้าฯ คิดไปว่าคำกล่าวในภาษาอาหรับที่ระบุว่า "من قلَّ علمُه كثُر كلامُه" (ผู้ใดมีความรู้น้อยคำพูดของเขาจะมาก) ถือเป็นคำพูดที่เข้ากันได้ดีกับพฤติกรรมการแก้ตัวของเขา เพราะนอกจากจะมีการ “พูดมาก” อันสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ที่น้อยนิดแล้ว ยังเพิ่มปัญหาให้มีมากขึ้นกว่าเดิมอีกด้วย

อิควานีย์ผู้นี้ได้กล่าวติเตียนข้าฯ กลับมาว่า

“แต่น่าประหลาดใจที่มีผู้พยายามด้อยค่าใบอิญาซะฮฺและสายรายงานความรู้ของผู้อื่นทั้ง ๆ ที่ตนเองนั้นดิ้นรนทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งเดียวกันนี้”

วิภาษ:

ข้อเขียนของข้าฯ ที่ผ่านมาไม่ได้มีส่วนใดที่ด้อยค่าการอิญาซะฮฺเลยแม้แต่น้อย เป้าหมายของข้าฯ ในการวิภาษอิญาซะฮฺที่คนบางคนนำมาโฆษณาสู่สังคมนั้น มุ่งหมายไปยังประเด็นเรื่องการอ้างว่า *“มีการสืบทอดความรู้กันเป็นสายธารโดยปราศจากความผิดเพี้ยนและมีความน่าเชื่อถือ”* ทั้งที่บรรดาผู้รู้ในสายธารอัซซะลัฟได้กล่าวกันว่า “อัลอิญาซะฮฺ” ไม่ใช่สิ่งรับรองความถูกต้องทางศาสนาของผู้รับ และยังไม่ใช่ตัวรับประกันว่าผู้รับอิญาซะฮฺจะรักษาจุดยืนและความเข้าใจทางศาสนาดั้งเดิมของตนเองตลอดไปตราบจนเสียชีวิต